

На основу члана 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС“ број 36/09, 88/10, 38/15, 113/17, 113/17 – др.закон и 49/2021), Акционог плана за период од 2024. до 2026. године за спровођење Стратегије запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Сл.гласник РС“бр.22/24“), члана 40. Статута општине Трстеник („Сл. лист општине Трстеник број 1/19) и Мишљења Локалног савета за запошљавање општине Трстеник од _____ године, на предлог Општинског већа општине Трстеника на дан _____ године донет закључак бр. _____, Скупштина општине Трстеник, на седници одржаној дана _____ године, донела је

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК ЗА 2026. ГОДИНУ

1. УВОД

Локални акциони план запошљавања општине Трстеник за 2026. годину (у даљем тексту ЛАПЗ) представља обједињени преглед циљева и приоритета локалне политике запошљавања чије је остваривање условљено реализацијом програма и мера активне политике запошљавања. Активности чија је реализација планирана за 2026. годину представљају наставак процеса започетих у претходном периоду и усмерене су ка достизању општег циља политике запошљавања утврђеног Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период 2021 до 2026. године (Сл. Гласник РС“, број 22/24), који се односи на Успостављен стабилан и одрживи раст запослености заснован на знању и достојанственом раду у Републици Србији до краја 2026. године, уз усаглашавање са Планом развоја општине Трстеник 2021-2027. године.

ЛАПЗ општине Трстеник за 2026. годину је кључни инструмент локалне политике запошљавања који треба да послужи да се боље и детаљније сагледају проблеми, потребе и могућности локалног тржишта рада и да се припреми одговарајући сет мера подршке. Реч је о документу којим се дају одговори на питања: какво је стање на тржишту рада, какве су перспективе, које су мере на располагању? Овим документом утврђени су програми и мере политике запошљавања који ће се реализовати у току 2026. године на територији општине Трстеник.

У складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10 и 38/15, 113/17,113/17 – др.закон и 49/2021) јединица локалне самоуправе може, уз претходно прибављено мишљење надлежног савета за запошљавање, усвојити локални акциони план запошљавања (у даљем тексту: ЛАПЗ). Акциони план запошљавања представља обједињени годишњи преглед програма или мера активне политике запошљавања на локалном нивоу (ако одговара на идентификовано стање, потребе и могућности локалног тржишта рада) и интегрални је део политике локалног економског развоја.

Мере активне политике запошљавања утврђене у ЛАПЗ треба јасно да кореспондирају стању, потребама и трендовима на локалном тржишту рада, циљним групама незапослених лица које су анализом утврђене као приоритетни корисници мера, делатностима које су утврђене као носиоци привредне и инвестиционе активности и да истовремено осликавају територијалне специфичности и развијеност капацитета друштвених актера чија је одговорност за реализацију мера утврђена ЛАПЗ.

Реализација ЛАПЗ вршиће се кроз један од могућих модалитета и то суфинансирање програма или мера активне политике запошљавања предвиђених ЛАПЗ средствима из буџета Републике Србије и буџета јединице локалне самоуправе.

У складу са Акционим планом запошљавања Републике Србије (АПЗ) и на основу локалног стратешког оквира, анализе стања, кретања и потреба локалног тржишта рада утврђују се програми или мере активне политике запошљавања у ЛАПЗ.

Након добијања сагласности Локалног савета за запошљавање, који чине представници локалне самоуправе, националне службе за запошљавање, удружења привредника и општинског самосталног синдиката, ЛАПЗ се усваја од стране Скупштине Општине Трстеник и у складу са роковима утврђеним АПЗ може се доставити НСЗ на оцену, односно министарству надлежном за послове запошљавања на одобравање учешћа у финансирању.

Средства за спровођење ЛАПЗ обезбеђују се из буџета јединице локалне самоуправе (ЈЛС) и буџета Републике Србије, а реализација истог врши се од стране НСЗ и ЈЛС, на основу Споразума о суфинансирању програма или мера активне политике запошљавања предвиђених ЛАПЗ. За спровођење, праћење и оцену ЛАПЗ одговорне су ЈЛС и НСЗ.

2. АНАЛИЗА СТАЊА У ОПШТИНИ ТРСТЕНИК

1. Профил заједнице

Географски положај, природне карактеристике и природни ресурси

У плодној долини Западне Мораве на сунчаним падинама Гледићких планина и шумовитим обронцима Гоча на површини од 448 км² простире се општина Трстеник. У 51 насељеном месту живи приближно 36.000 становника претежно српске националности. Град Трстеник, административни, културни и привредни центар општине налази се на десној обали Западне Мораве на 172 м надморске висине и 43°северне географске ширине. Кроз град и општину пролази 21 меридијан, линија која нас симболично спаја са светом у простору и времену поручује да смо географски, историјски и културни део Европе.

Стари Римљани су говорили да сви путеви воде у Рим, а трстеничани кажу да сви путеви воде према Трстенику, јер се општина Трстеник налази 49 км источно од Коридора 10 и 30 км од Коридора 11, на траси ауто пута-Моравски коридор који спаја ова два важна путна правца. Дужина овог коридора на територији општине Трстеник износи 17,6 км и на територију општине из правца Крушевца улази на подручје насељеног места Селиште, прелази кроз територију насељених места Велика Дренова, Медвеђа, Богдање, Трстеник (Грабовац) и излази са територије општине Трстеник кроз насељено место Осаоница. На Моравском коридору на територији општине Трстеник налази се и једна петља, „Трстеник“ која ће у будуће значајно унапредити повезаност општине са другим путним правцима и у чијој је непосредној близини планирана изградња индустријске зоне. Трстеник је удаљен 15 км од Врњачке Бање, лидера у бањском туризму и 90 км од Копаоника, најпознатијег домаћег скијашког центра.

Плодно пољопривредно земљиште чини 282 км², а површина под листопадним и четинарским шумама је 106 км². Хидрографију општине чине подземне воде, извори и речни токови. Западна Морава протиче кроз општину у дужини од 22 км, а у њу се уливају Љубостињска река, Попинска река, Црнишавска река и Сребрница са бројним потоцима и речицама бујичног карактера. У месту Велуће је извор чувене минералне воде Мивеле богате магнезијумом. Према истраживањима општина Трстеник лежи на подземним језерима са пијаћим, минералним и геотермалним водама.

Путну мрежу у општини Трстеник чини 264 км путева различитог нивоа и квалитета. Мрежа путева је развијена али многи захтевају рехабилитацију. Главни путни правац (после Моравског коридора) је магистрални пут Е-761 који повезује два стратешка правца: аутопут Е-75 и пут за море Е-763. Локални путеви у дужини од 168 км повезују насељена места у општини, а некатегорисни, тзв. „летњи путеви“ су унутар насељених места.

Железничка пруга у дужини од 20 км пролази кроз општину Трстеник и повезује два важна железничка правца Београд-Солун и Београд-Бар.

На периферији Трстеника је спортски аеродром. Међународни путнички аеродроми су у Нишу и Београду. Аеродром у Лађевцима у Краљеву је отворен.

Река Западна Морава протиче кроз општину Трстеник у дужини од 20 км, али није пловна. Најближа је лука на Дунаву у Смедереву.

2.2. Друштвено-економски приказ

2.2.1. Становништво

У периоду између два пописа, 2011-2022. године, број становника се смањio за око 7000 становника, односно 16,5%, што је једна од већих негативних стопа у Републици Србији. Негативан природни прираштај и миграције становништва су допринели да се број становника смањи у периоду од два пописа. Просечна густина насељености је око 87 ст/км.

Према процени из 2022. године укупан број становника је 35.875. Број мушкараца је 17592, а жена 18283. У општини Трстеник претежно живе грађани српске националности. Најбројнија мањинска заједница је ромска са 342 становника.

Према статистичким подацима Републичког завода за статистику из 2022. године, од укупног броја радно активног становништва (15-64 године – 13495), 10.722 је запослено, а 2.773 лица је незапослено од којих многи први пут траже посао. Лица са приходом од имовине, лица која се баве производњом добара за потребе свог домаћинства и лица која обављају само кућне послове у свом домаћинству је 3.749. Социо-економску ситуацију у општини одликује и велики број пензионера 10.915 према републичком заводу за статистику за 2022.годину. Према подацима Одсека за привреду из 2025. године, пољопривреду и друштвене делатност број регистрованих пољопривредних газдинстава је 4.803.

Укупан број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад у 2025.години је 2759. Број корисника новчане социјалне помоћи је 373.

2.2.2. Економска ситуација (привреда и индустрија)

Према степену развијености локалних самоуправа, општина Трстеник сврстана је у трећу групу градова и општина чији је степен развијености у распону од 60% до 80% републичког просека.

На дан 30.06.2025. године, своју делатност на територији општине Трстеник обавља укупно 2.111 привредних субјеката, од чега 369 привредно друштво, 1.742 предузетничка радња.

Приметан је тренд повећања.

Табела 1. Привредна друштва

Година	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Активна	377	385	386	393	382	369	369
Новооснована	16	21	27	27	14	10	5
Брисана/Угашена	45	13	3	23	24	19	6

Извор података: Регистар привредних субјеката АПП

Табела 2. Предузетници

Година	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Активна	1.277	1.362	1.428	1.508	1622	1717	1742
Новооснована	201	179	207	232	235	231	87
Брисана/Угашена	166	137	139	148	127	134	64

Извор података: Регистар привредних субјеката АПП

Привреда општине и сама структура предузећа, детерминисана је развојем и економском снагом „Прве петолетке“. Овај некадашњи гигант у коме је било запослено близу 20.000 радника кроз три круга приватизације није успео да добије купца, тј.стратешког партнера. Од јануара 2016.године део ИХП “Прва

Петолетка” је приватизован од стране радника. Тренутно у новооснованом друштву посла има за знатно мањи број радника.

Традиција у производњи хидраулике и пнеуматике је остала сачувана, па се поред акционарских друштава из „Прве петолетке“ овом производњом бави велики део привредника и предузетника. Од осталих индустријских грана највише су заступљене дрвопрерђивачка, прехранбена, док се предузетници претежно баве трговином. Страних инвеститора има релативно мало.

У општини Трстеник је у 2018. години реализован инвестициони пројекат Амфенол групе, отворена је фабрика за производњу електричне и електронске опреме за моторна возила која тренутно запошљава око 500 лица са тенденцијом увећања броја запослених.

Највећи број запослених у општини апсорбују предузетничке радње и индивидуални пољопривредни произвођачи и стога су они најзанимљивији и најзначајнији са становишта локалних мера економске политике.

2.2.3. Пољопривреда

Плодно земљиште, повољна клима и дуга традиција у пољопривредној производњи учинили су да пољопривреда представља значајан сегмент укупне привредне активности општине Трстеник.

Од укупног броја становника општине Трстеник, више од половине (22.399) живи у сеоској средини и на неки начин је везан за пољопривреду. Пољопривредне површине простиру се на 28.242 ha, што чини 63% укупне територије општине Трстеник. Обрадиво пољопривредно земљиште заузима 16.586 ha. У структури пољопривредних површина доминирају оранице и баште са 10.175ha, затим следе ливаде и пашњаци са 2.441ha, виногради са 2.199 ha, воњаци са 1.264ha и остали засади.

Проблем за пољопривреду представља одлазак младих са села и демографско пражњење рубних подручја општине. Број пољопривредних газдинстава у 2021. години је 6.578, од чега је 4.150 регистрованих, у 2023 регистрованих 4803. У општини Трстеник гаји се поврће на отвореном и у пластеницима, јагодичасто воће, цвеће и 90% производње лозно-садног материјала у РС. Значајна грана постаје и пчеларство. Основни изазов за пољопривреду у општини је да се повећа ланац вредности производа, тј. да се не продају сировине, већ прерађени производи и да се обезбеде довољне количине појединих култура за пласман на озбиљна тржишта.

3. СТАЊЕ НА ТРЖИШТУ РАДА

Остварена макроекономска стабилност и повољна макроекономска ситуација последњих година, утицале су на појаву позитивних трендова кретања на тржишту рада, али и поред позитивних помака, општа ситуација у области запошљавања и даље је неповољна.

Стање на тржишту рада карактеришу: неповољна старосна и квалификациона структура незапослених, непосредовање одговарајућих знања и вештина и радног искуства незапослених лица, велико учешће жена у укупној незапослености, велики број незапослених који припадају теже запошљивим категоријама.

3.1. Тржиште рада

Статистика тржишта рада омогућава сагледавање укључености појединаца, домаћинстава и предузећа на тржишту рада, како у краткорочном тако и у структурном погледу. Осим са аспекта економске активности (продуктивност, трошкови рада, висина зараде...), статистика тржишта рада је важна и за сагледавање социоекономских питања, попут незапослености, структуре зарада према карактеристикама запослених, социјалне неједнакости (нпр. платни јаз између жена и мушкараца), усклађености професионалног и породичног живота, итд.

Стање на тржишту рада у РС, мерено основним показатељима из Анкете о радној снази (АРС), указује на значајан опоравак тржишта рада последњих година – стопа незапослености се смањује, а стопа запослености повећава, број запослених лица расте, што је праћено смањењем броја незапослених и неактивних лица. Кретање основних показатеља тржишта рада углавном је конзистентно са кретањима

макроекономских показатеља (раст БДП, ниска и стабилна инфлација, смањење јавног дуга, прилив СДИ). Међутим и поред ових побољшања, показатељи на тржишту рада у РС су и даље неповољнији него у земљама Европске уније (ЕУ).

Од процењеног броја становника из 2022. године (35.875), 48,07% (17.244) је радно способно становништво узраста 15-64 године. Када се посматра структура регистроване запослености у општини Трстеник, око 40,02% је запослено у сектору прерађивачке индустрије, затим следе трговина на велико и мало и поправка моторних возила са 13,03%, образовање око 6,90%, док су сви остали сектори слабије заступљени. У регистрованим индивидуалним пољопривредним газдинствима запослено је око 10,69%. У структури незапослених лица доминирају квалификовани радници и особе са средњом стручном спремом, док је 7,48% незапослених са вишом и високом стручном спремом.

3.2. Запосленост (карактеристике запослености и кретање запослености)

За праћење запослености на локалном нивоу коришћени су подаци о регистрованој запослености према полу и општини пребивалишта, као и подаци о запослености из публикације РЗС „Општине и региони у Републици Србији 2023“ који обрађују податке из 2022. године. Анкета о радној снази не даје релевантне податке на локалном нивоу, а регистрована запосленост не даје целовиту слику јер не обухвата неформалну запосленост.

3.2.1. Регистрована запосленост

Према подацима Републичког завода за статистику и Централног регистра обавезног социјалног осигурања, општина Трстеник има укупно 10.924 регистрованих запослених лица IV квартал 2024.године.

Табела 3. Регистрована запосленост на нивоу републике, округа, општине, годишњи просек

Година	2019	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.
Република Србија	2.062.588	2.131.079	2.273.591	2.310.035	2.360.588	2.368.948
Расински округ	55.254	56.499	65.729	67.566	68.509	69.090
Општина Трстеник	9.521	9.629	9.727	10.670	10.895	10.924

Извор података: Републики завод за статистику

3.2.2. Регистрована запосленост по секторима делатности и структура

Према подацима Републичког завода за статистику, највећи број регистрованих запослених, од укупног броја регистрованих запослених је у прерађивачкој индустрији (4.140), а значајан број регистрованих запослених је у сектору трговине (1.277).

Табела 4. Регистрована запосленост по секторима и структура, годишњи просек 2021. године

Р.бр.	Сектор делатности	Број запослених	Удео %
1	Пољопривреда, шумарство и рибарство	161	1,56%
2	Рударство	3	0,02%
3	Прерађивачка индустрија	4.140	40,26%
4	Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	104	1,01%
5	Снабдевање водом и управљање отпадним водама	179	1,47%
6	Грађевинарство	176	1,71%
7	Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	1.277	12,41%
8	Саобраћај и складиштење	343	3,33%
9	Услуге смештаја и исхране	326	3,17%
10	Информисање и комуникација	123	1,19%

11	Финансијске делатности и делатност осигурања	56	0,54%
12	Пословање некретнинама	9	0,08%
13	Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	200	1,94%
14	Административне и помоћне услужне делатности	57	0,55%
15	Државна управа и обавезно социјално осигурање	251	2,64%
16	Образовање	702	6,82%
17	Здравствена и социјална заштита	337	3,46%
18	Уметност, забава и рекреација	90	0,92%
19	Остале услужне делатности	273	2,8%
20	Укупно запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)	6.440	90,53%
21	Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност (у радном односу и ван радног односа)	2.366	
22	Регистровани индивидуални пољопривредници	1.029	10,57%
23	Укупно регистровани запослени	9.727	100%

Извор података: Републики завод за статистику

3.3. Незапосленост

Незапослено лице је лице од 15 до 65 година, способно и одмах спремно да ради, које није засновало радни однос или на други начин остварило право на рад, а које се води на евиденцији незапослених и активно тражи запослење.

Незапосленим, у смислу овог Закона, не сматра се редован ученик, студент основних студија до 26 година живота, лице коме мирују права из радног односа у складу са законом и лице које је испунило услов за пензију у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању. (Закон о запошљавању и осигурању у случају незапослености, „Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017, 113/2017, и 49/2021 др.закон).

Лице које тражи запослење је незапослено лице или запослено које тражи промену запослења (Закон о запошљавању и осигурању у случају незапослености, „Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017 113/2017 и др.закон и 49/2021).

3.3.1. Кретање незапослености

Показатељи националног тржишта рада последњих година бележе позитивне помаке, што је конзистентно и са позитивним трендом макроекономских показатеља. Стање на тржишту рада, мерено основним показатељима из Анкете о радној снази (АРС), указује на значајан опоравак тржишта рада у периоду 2015–2019. године – смањена је стопа незапослености и повећана стопа запослености, број запослених лица је порастао што је утицало и на повећање броја лица која се ангажују на тржишту рада (активних лица) и дошло је до смањења броја незапослених и неактивних лица. Просечан број незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање, који је износио око 530 хиљада у 2021. години смањен је за око 180 хиљада лица или 33,96% у односу на 2025. годину.

Према Анкети о радној снази у првом кварталу 2025. године у односу на први квартал 2024. године, број запослених лица старих 15 и више година повећан је за 15 400, што је условило раст стопе запослености за 0,5 п. п. У истом периоду број незапослених смањен је за 9 700 лица, док је стопа незапослености смањена за 0,3 п. п. Контингент становништва ван радне снаге у међугодишњем периоду смањен је за 37 600, односно за 0,4 п. п.

Стопа запослености жена у првом кварталу износила је 45,1% и, у односу на први квартал 2024. године, виша је за 0,2 п. п., док је иста стопа у мушкој популацији износила 58,2% и виша је за 0,9 п. п. Стопа незапослености је снижена код оба пола, и то за 0,3 п. п код жена и 0,4 п. п. код мушкараца, те су ове стопе у првом кварталу 2025. године износиле 9,3% у женској и 8,9% у мушкој популацији. Стопа становништва ван радне снаге у међугодишњем периоду код женске и мушке популације остала је готово непромењена у односу на пре годину дана.

Према подацима Анкете о радној снази за први квартал 2025. године, број запослених лица смањен је за 7 800, док је стопа запослености остала непромењена у поређењу са четвртим кварталом 2024. године. Уједно је порастао и број незапослених за 16 300 лица, па долази и до повећања стопе незапослености за 0,5 п. п. Раст контингента активног становништва (који се састоји од запослених и незапослених) подразумева и промену у броју становништва ван радне снаге, које бележи пад за 24 100 лица, и стопу нижу за 0,3 п. п.

Међукварталне промене у основним контингентима становништва старог 15 и више година нешто су наглашеније у женској популацији. Стопа незапослености виша је за 0,2 п. п. код жена, односно за 0,7 п. п. код мушкараца, док је стопа становништва ван радне снаге нижа за 0,2 п. п. у женској, односно за 0,4 п. п. у мушкој популацији. Стопа запослености код жена је остала непромењена, док се код мушкараца бележи пад за 0,1 п.п. у поређењу са четвртим кварталом 2024.године.

У периоду 2021-2025. година, карактеристике тржишта рада у општини Трстеник су се знатно промениле и кренуле у позитивном смеру. Према евиденцији Националне службе за запошљавање на дан 30.новембар 2025. године било је 2.743 незапослених лица, што је за 91 лица мање у односу на исти период претходне године (2.834 лица). Међутим, још увек постоје негативни показатељи у смислу високе незапослености, лошег стања у приватном сектору и ниске мобилности радне снаге.

Табела 5. Незапосленост по годинама

Општина Трстеник	2018.	2019.	2020.	2021.	2023.	2024.	2025.
Незапослени – укупно	4.326	3.975	3.449	3.724	2.943	2.834	2.743

Извор података: Национална служба за запошљавање

3.3.2. Старосна и полна структура

Старосна структура незапослених лица, у IV кварталу 2025. године показује да највеће учешће у структури незапослених, према годинама старости, имају незапослена лица од 50-54 године (404), а затим лица од 55-59 године (398).

Табела 6: Незапослена лица према полу и годинама старости (новембар 2025. године)

Године старости	Незапослена лица	
	Укупно	Жене
15-19	49	24
20-24	159	71
25-29	209	139
30-34	236	142
35-39	298	162
40-44	320	154
45-49	350	177
50-54	404	215
55-59	398	231
60-64	320	172
Укупно	2.743	1.487

Извор података: Национална служба за запошљавање

Незапосленост жена у општини Трстеник и даље је израженија од незапослености мушкараца. Од укупно 2.743 незапослених лица, 1.487 су жене, што процентуално гледано износи 54,21% .

Табела 7: Структура незапослених према полу (новембар 2025. године)

		Општина Трстеник	Удео у Расинском округу (%)
Незапослени – укупно		2.743	19,40%
Незапослени – жене	Број	1.487	/
	%	54,21%	10,52%
Незапослени – мушкарци	Број	1.256	/
	%	45,79%	8,88%

Извор података: Национална служба за запошљавање

Табела 8: Број и полна структура незапослених у општини Трстеник, по годинама

	Новембар 2019.	Новембар 2020.	Децембар 2021.	Новембар 2023.	Новембар 2024.	Новембар 2025.
Незапослени – укупно	3.865	3.449	3.724	2.943	2.834	2.743
Незапослени – жене	2.118	1.897	2.077	1.632	1.535	1.487
Незапослени – мушкарци	1.747	1.552	1.647	1.311	1.299	1.256

Извор података: Национална служба за запошљавање

3.3.3. Структура према дужини чекања на запослење

Према последњим подацима Националне службе за запошљавање за општину Трстеник до новембра 2025. године на евиденцији највећа регистрована незапослености према дужини чекања на запослење имају лица која чекају преко 10 година (588), затим следе она лица која чекају од 3 до 5 године (409 лица), 1-2 године (363 лица), лица која чекају до 3 месеца (313 лица), лица која чекају на посао 5-8 година (264 лица), 2-3 године (212 лица), 3-6 месеци (177 лица), 6-9 месеци (144 лица), 8 до 10 година (143 лица), и на крају од 9 до 12 месеци (130 лица).

Табела 9: Дугорочна незапосленост у општини Трстеник, по годинама

Незапосленост	Новембар 2020.	Новембар 2021.	Новембар 2023.	Новембар 2024.	Новембар 2025.
Укупан број незапослених лица	3.449	3.724	3.943	2.834	2.743
Број незапослених младих 15-30 године	602	653	455	441	417
Број незапослених старијих од 50 година	1.196	1.324	1.170	1.126	1.122
Број дугорочно незапослених (преко 12 месеци)	2.465	2.375	2.156	2.057	1.979

Извор података: Национална служба за запошљавање

Учешће дугорочне незапослености и даље представља велики проблем али са тенденцијом смањења. Према подацима стопа дугорочне незапослености у новембру 2025. године смањена је за 19,72 процентна поена у односу на новембар 2020. године.

Табела 10: Стопа дугорочне незапослености у општини Трстеник, по годинама

	Новембар 2020.	Новембар 2021.	Новембар 2023.	Новембар 2024.	Новембар 2025.
Укупно незапослени	3.449	3.724	2.943	2.834	2.743
Учешће-удео незапослених младих 15-30 година	17,45%	17,5%	15,46%	15,56%	15,20%
Учешће –удео незапослених старијих од 50 година	34,68%	35,55%	39,76%	39,73%	40,90%
Учешће-удео дугорочно незапослених	71,47%	63,77%	73,26%	72,58%	72,14%

Извор података: Национална служба за запошљавање

3.3.4. Структура према степену стручне спреме и полна структура незапослених лица:

Структура незапослених лица из Новембра 2025. године показује да од укупног броја незапослених, број незапослених лица са високим и средњим образовањем је 1.985, док је број лица без школе и нижег образовног нивоа 758. Међу незапосленима, најбројнија су лица са средњим образовањем (1.584).

Табела 11: Незапосленост према степену стручне спреме у општини Трстеник, новембар 2025.г.

Број незапослених	Степен стручне спреме								
	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2
Укупно	647	48	749	835	27	188	105	78	3
Жене	347	25	374	465	9	103	73	54	1

Извор података: Национална служба за запошљавање

3.3.5. Осетљиве групе незапослених лица

Најугроженије категорије за запошљавање су лица преко 50 година живота, особе са инвалидитетом, Роми, жене, млади до 30 година старости и избегла и расељена лица.

Незапосленост жена у општини Трстеник и даље је израженија од незапослености мушкараца.

Табела 12: Незапосленост жена у општини Трстеник

Незапосленост жена	Новембар 2018.	Новембар 2019.	Новембар 2020.	Новембар 2021.	Новембар 2023.	Новембар 2024.	Новембар 2025.
Укупно незапослени	4.308	3.865	3.449	3.724	2.943	2.834	2.743
Од тога жене	55.73%	54.80%	55.00%	55,77%	56,91%	54,16%	54,21%

Извор података: Национална служба за запошљавање

Посебно осетљиву групу на тржишту рада представљају незапослена лица ромске националности. Висока стопа незапослености и ниска стопа запослености карактеришу положај Рома на тржишту рада, који је знатно лошији у односу на укупну популацију. Посебан проблем је дугорочни карактер незапослености. Највећем броју радно способних Рома (81 лице), недостаје адекватно образовање како би успешно учествовали на тржишту рада.

Теже запошљива лица, у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, су незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао. Посебно су угрожена лица која се истовремено суочавају са више фактора рањивости/отежане запошљивости.

4. ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Општи циљ политике запошљавања у 2026. години је успостављање стабилног и одрживог раста запослености заснованог на знању и достојанственом раду уз усклађивање политике запошљавања и институција тржишта рада са тековинама Европске уније (ЕУ), а усклађен је са основним стратешким циљем политике запошљавања утврђеним у Акционим планом за период 2024. године до 2026. године за спровођење стратегије запошљавања Републике Србије за период 2021. до 2026. године.

Како би се постигло остварење општег циља, утврђени су посебни циљеви политике запошљавања у 2026. години који су усмерени на:

1. Остварење раста квалитетне запослености кроз међусекторске мере усмерене на унапређење понуде рада и тражење за радом;
2. Унапређење положаја незапослених лица на тржишту рада Подршка регионалној и локалној политици запошљавања,
3. Унапређење институционалног оквира за политику запошљавања

На одређивање конкретних приоритета за деловање у оквиру овако дефинисаних циљева утичу многобројни фактори, од којих су најзначајнији:

- стање на тржишту рада на основу показатеља Анкете о радној снази;
- идентификовани кључни изазови и препреке на странама тражње за радом и понуде рада;
- друге информације о текућим и очекиваним кретањима на тржишту рада које потичу од Националне службе за запошљавање, Републичког завода за статистику, домаћих и међународних организација и научних института који прате тржиште рада и политику запошљавања у Републици Србији;
- нови институционални оквир који се успоставља кроз примену реформског пакета Владе и његове очекиване импликације на трендове и структуре на тржишту рада.

5. ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА

Програми и мере активне политике запошљавања утврђени овим акционим планом, које ће током 2026. године спроводити општина Трстеник у сарадњи са НСЗ-ом, реализују се у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, Акционим планом запошљавања и Статутом општине Трстеник.

Одлуком о буџету општине Трстеник бр:004941 2025 07593 001 000 060 107 001 од 17.12.2025.године за 2026.годину ("Сл.лист општине Трстеник" број 07/2025) опредељено је **6.000.000,00** динара за спровођење Локалног акционог плана запошљавања за 2026. годину и то за следеће мере:

- Стручна пракса;
- Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих;
- Субвенција за самозапошљавање;

На седници Општинског већа општине Трстеник, одржаној 03.02.2022.године усвојен је предлог Средњорочног плана општине Трстеник за период 2022.-2024. година, у коме је као посебан циљ наведено повећавање запослености и конкурентност привреде.

• Програм стручне праксе

Мера стручне праксе подразумева стручно оспособљавање незапосленог за самосталан рад у занимању, за које је стечено одговарајуће образовање, ради обављања приправничког стажа, односно стицања услова за полагање стручног испита, ако је то као услов за рад на одређеним пословима утврђено законом, односно правилником предвиђено као посебан услов за самосталан рад у струци.

Програм је намењен незапосленим лицима без радног искуства у струци, са најмање средњим образовањем и реализује се без заснивања радног односа.

Трајање програма утврђено је законом односно правилником, а најдуже до 12 месеци.

Током трајања мере стручне праксе:

1. Ангажованим лицима на име новчане помоћи Национална служба за запошљавање трошкове превоза исплаћује средства у укупном месечном износу од:
 - 50.000,00 динара за лица са средњим образовањем;
 - 55.000,00 динара за лица са високим образовањем;
2. Врши обрачун и уплату доприноса за случај повреде на раду и професионалне болести, у складу са законом.

За реализацију програма „Стручна пракса“, општина Трстеник у 2026. години планира да издвоји – 1.000.000,00

• Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих

Опис програма: Послодавци који припадају приватном сектору, првенствено мала и средња предузећа, могу за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих остварити субвенцију за запошљавање у једнократном износу.

Теже запошљива лица, у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености, су незапослена лица која због здравственог стања, недовољног или неодговарајућег образовања, социодемографских карактеристика, регионалне или професионалне неусклађености понуде и тражње на тржишту рада, или због других објективних околности теже налазе посао.

Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих подразумева финансијски подстицај, у једнократном износу, послодавцима из приватног сектора, за запошљавање незапослених лица и то:

1. млади у домском смештају, хранитељским породицама и старатељским породицама;
2. лица без завршеног средњег образовања и лица која су завршила функционално основно образовање одраслих;
3. старији од 50 година;
4. Роми и Ромкиње;
5. особе са инвалидитетом;
6. корисници новчане социјалне помоћи;
7. лица која се налазе на евиденцији незапослених дуже од 12 месеци, а посебно лица на евиденцији дуже од 24 месеца;
8. жртве породичног насиља.

Висина субвенције је одређена степеном развијености јединица локалне самоуправе и према месту рада лица, а у складу са посебним прописом Владе РС износи:

- 255.000,00 динара по лицу у трећој групи јединица локалних самоуправа.

Наведени износи субвенције за запошљавање за особе са инвалидитетом и лица која су на евиденцији незапослених дуже од 24 месеца, увећавају се за 20% тако да износе:

- 306.000,00 динара по лицу у трећој групи јединица локалних самоуправа, односно групи којој пропада општина Трстеник.

Посебан приоритет за укључивање у мере активне политике запошљавања имају лица која се суочавају са више фактора отежане запошљивости, односно, која припадају у две или више претходно наведених категорија теже запошљивих лица.

За реализацију програма „Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих“, општина Трстеник у 2026. години планира да издвоји - 1.000.000,00

• Субвенција за самозапошљавање

Подршка самозапошљавању обухвата стручну помоћ и средства у виду једнократне субвенције незапосленом лицу за отпочињање сопственог посла.

Стручна помоћ коју може да оствари незапослени који се самозапошљава састоји се од информативних и саветодавних услуга, обуке за развој предузетништва, као и подршке у првој години пословања која се

реализује кроз менторинг програм и специјалистичке обуке у НСЗ, регионалним развојним агенцијама и др.

Субвенције за samozapoшљавање додељује се незапосленом лицу у једнократном износу од 380.000,00 динара по кориснику, односно од 420.000,00 динара по кориснику у случају samozapoшљавања особа са инвалидитетом, ради оснивања радње, задруге или другог облика предузетништва, као и за оснивање привредног друштва уколико оснивач заснива у њему радни однос, у делатностима дефинисаним у складу са потребама локалног економског развоја у локалном планском документу у области запошљавања.

Одобравање субвенције за samozapoшљавање одређује се на основу оцене бизнис плана и припадности категорије теже запошљивих лица.

Реализација програма прати се 12 месеци.

За реализацију програма „Субвенција за samozapoшљавање“, општина Трстеник у 2026. години планира да издвоји - 4.000.000,00

6. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Финансирање активне политике запошљавања општине Трстеник у 2026. години вршиће се из буџета општине Трстеник и из средстава буџета Републике Србије уколико се одобри захтев ЈЛС.

Одлуком о буџету општине Трстеник за 2026.годину бр. 004941364 2025 07593 001 000 060 107 001 ("Сл.лист општине Трстеник" број 07/25) опредељено је 6.000.000,00 динара за спровођење Локалног акционог плана запошљавања за 2026. годину.

У складу са чланом 60. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Сл.гласник РС", бр. 36/2009, 88/2010, 38/2015, 113/2017 И 113/2017-др.закон и 49/2021) средства за реализацију наведених програма ће се удвостручити од стране Министарства рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије, уколико захтев ЈЛС буде одобрен.

Финансирање активне политике запошљавања општине Трстеник у 2026. години вршиће се за следеће програме:

Табела 13: Финансирање активне политике запошљавања у општини Трстеник у 2026.год

Р.б	Назив програма/мере	Средства буџета општине Трстеник (РСД)	Средства буџета Републике Србије (РСД)	УКУПНО (РСД)
1.	Програм стручне праксе	1.000.000	1.000.000	2.000.000
2.	Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	1.000.000	1.000.000	2.000.000
3.	Субвенција за samozapoшљавање	4.000.000	4.000.000	8.000.000
	УКУПНО	6.000.000	6.000.000	12.000.000

Захтев за учешће у финансирању Програма активне политике запошљавања у 2026.години општина Трстеник подноси Министарству рада, запошљавања и социјалне политике, преко надлежне филијале Националне службе за запошљавање.

7. НОСИОЦИ ПОСЛОВА РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЛАПЗ 2026.године

Мере активне политике запошљавања по ЛАПЗ-у 2026. години, Општина Трстеник спроводиће у сарадњи са Националном службом за запошљавање – надлежна филијала.

8. SWOT АНАЛИЗА ЗА ОСУ „ЕКОНОМИЈА“ У ОПШТИНИ ТРСТЕНИК, НИВО РИЗИКА НА ТРЖИШТУ РАДА

Основни циљ SWOT анализе је идентификација и критично сагледавање снага и слабости, с једне стране, те могућности и опасности са друге стране којима је изложена локална заједница да би се добила добра полазна основа за дефинисање и утврђивање динамике реализације стратешких циљева локалне заједнице у оси „економија“.

Применом SWOT анализе, све прикупљене информације о стању у економији и на тржишту рада, перспективама у интерном и екстерном економском и социјалном окружењу класификоване су у оквиру четири категорије: предности, слабости, могућности и претње.

Анализа је усмерена на идентификовање унутрашњих и спољних фактора који имају позитиван или негативан утицај на остварење циљева – повећање запошљавања и повећање конкурентности општине креирањем повољног и атрактивног пословног амбијента.

Табела 14:SWOT АНАЛИЗА - Ниво ризика на тржишту рада у општини Трстеник у 2021.год

Економија	
Предности	Слабости
Израђена и усвојена стратешка и планска документа	Непостојање планова генералне и детаљне регулације за уређење пословних зона
БФЦ Сертификат НАЛЕД-а - општина са повољним пословним окружењем	Непостојање уређених пословних зона за домаће и стране инвеститоре и локација за развој МСП-а
Развијене институције за подршку бизнис сектору	Нерешени имовинско-правни односи на постојећим локацијама за инвестирање
„Brownfield локације“ у на простору предузећа у реструктурирању	Неуспешна приватизација једног броја предузећа
Активна МСПП у области хидраулике и пнеуматике	Непостојање секторског удруживања у металопрерађивачкој индустрији
Израђен и усвојен Локални акциони план запошљавања	Необезбеђен пласман и недостатак заједничког наступа привреде
	Недовољно нових знања, вештина и способности запослених, менаџера и власника за повећање конкурентности и иновативности
	Неповољна старосна и квалификациона структура незапослених
	Непоседовање одговарајућих знања и вештина и радног искуства незапослених лица
	Велико учешће жена у укупној незапослености
Могућности	Претње
Изградња и опремање пословних зона као генератора нових радних места	Застарео образовни систем који се не прилагођава потребама привреде
Образовање радне снаге према потребама привреде	Одлив кадрова
Долазак домаћих и страних инвеститора	Неравномеран регионални економски развој

Могућност коришћења средстава инвестиционих фондова и бесповратних донаторских средстава	Економска криза у земљи и свету
Реализација пројеката јавно-приватног партнерства	Недоступност повољним изворима финансирања
Сарадња са регионалним институцијама Расинског округа и другим општинама у припреми и реализацији регионалних пројеката	

SWOT анализа-Економија

1. ИНДИКАТОРИ УСПЕШНОСТИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА

Национална служба и општина Трстеник су током 2025. године спроводили активну политику запошљавања на основу Локалног акционог плана запошљавања општине Трстеник за 2025. годину и закљученог Споразума о уређивању међусобних права и обавеза у реализацији програма или мера активне политике запошљавања за 2025. годину бр. 1308-101-3/2025 од 21.07.2025. године . Ради реализације плана општина је издвојила 6 милиона динара, а исто толико и Национална служба које је учествовала са 50% . Споразумом је предвиђена реализација локалног плана запошљавања кроз четири мере и то субвенција за samozapošljavanje, субвенција послодавцима за запошљавање лица из категорије теже запошљивих, програм јавних радова и стручне праксе.

Јавни позиви су расписани 23.07.2025.год. Јавни позив за програм samozapošljavanja трајао је до 21.08.2025., за јавне радове 06.08.2025.год., док су друга два јавна позива трајала до краја септембра 2025.године .

Како за програм јавних радова није било захтева, преостали износ средстава је прераспоређен, те је 10.10.2025.год закључен Анекс Споразума, којим је повећан износ средстава опредељених за програм samozapošljavanja. На тај начин, искоришћено је 11.881.000 динара или 99 % издвојених средстава.

Када је у питању спровођење **програма samozapošljavanja**, након закључења Анекса Споразума, укупно издвојена средства износила су 8.859.000 динара, са учешћем од по 4.429.500 динара од стране општине Трстеник и Националне службе. По јавном позиву, поднето је 67 захтева, што обухвата износ од 25.500.000,00 динара. У складу са расположивим средствима, донете су позитивне одлуке и закључени уговори према следећој спецификацији :

Одлука	Датум одлуке	Број лица-одлука	Износ средстава-одлука	Број лица-уговори	Износ средстава-уговори
I	05.09.2025.	10	3.800.000	10	3.800.000
II	13.10.2025.	13	4.940.000	13	4.940.000
	укупно	23	8.740.000	23	8.740.000

Све субвенције за програм samozapošljavanja су исплаћене корисницима до краја 2025.год., од чега је 4.370.000 дин из буџета општине Трстеник.

За **програм доделе субвенција за запошљавање теже запошљивих лица**, првобитно је било издвојено укупно 4.000.000 динара, али како није било довољно интересовања, Анексом Споразума износ средстава је прецизиран на 1.683.000 динара, односно по 841.500 динара из буџета општине Трстеник и Националне службе. По јавном позиву, поднето је 4 захтева послодаваца за запошљавање 6 лица, за чију реализацију би било потребно 1.683.000,00 динара. Сви захтеви су одобрени и закључени уговори према следећој спецификацији:

Одлук а	Датум Одлуке	Бр.послодаваца - одлука	Бр. Лица- одлук а	Износ средстав а - одлука	Бр. Послодавац а -уговор	Бр. Лица- угово р	Износ средстава - уговор
I	03.09.2025	4	6	1.683.000	4	6	1.683.000
	укупно	4	6	1.683.000	4	6	1.683.000

Целокупан износ је исплаћен послодавцима, до краја 2025.год. од чега је 841.500 дин из буџета општине Трстеник.

За **програма стручне праксе**, првобитно је било издвојено 2 милиона динара, а након закључења Анекса укупно било издвојено 1.458.000 дин са учешћем општине и Националне службе од по 729.000 динара. Поднето је 3 захтева за стручно оспособљавање 5 лица. Сви захтеви су одобрени и закључени уговори према следећој спецификацији :

Одлук а	Датум Одлуке	Бр.послодаваца - одлука	Бр. Лица- одлук а	Износ средстав а - одлука	Бр. Послодавац а -уговор	Бр. Лица- угово р	Износ средстава - уговор
I	04.09.2025	3	5	1.458.000	3	5	1.458.000
	укупно	3	5	1.458.000	3	5	1.458.000

Закључно са 31.12.2025, исплаћена су средства у укупном износу од 489.588,36 динара, од чега из буџета општине Трстеник 244.794,18 дин. Остатак средстава ће бити пренет током 2026.год.

За **јавне радове**, првобитно је било издвојено два милиона, међутим током трајања јавног позива није поднета ниједна пријава, тако да су средства пренета на мере самозапошљавања и стручне праксе.

Образложење

Локални савет за запошљавање општине Трстеник израдио је нацрт Локалног акционог плана за запошљавање општине Трстеник за 2026. годину и дао позитивно мишљење. Савет доставља нацрт већу општине Трстеник и Скупштини општине Трстеник на усвајање истог.

Овај документ дефинише циљеве и приоритете политике запошљавања општине и даје одговоре на питања: какво је стање на тржишту рада, какве су перспективе, које су мере на располагању.

Предлог Локалног акционог плана за запошљавање доставља се Скупштини општине Трстеник на усвајање, а у складу са чл. 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Сл. гласник РС“ бр. 36/09, 88/10, 38/15, 113/17 и 113/17-др.закон и 49/2021).

Одлуку о расподели средстава донеће општинско веће општине Трстеник, а након усвајања Акционог плана запошљавања Републике Србије.

На основу напред изнетог, предлаже се усвајање Плана као у диспозитиву.

Овај План објавити у "Службеном листу општине Трстеник".

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК

Број:

**ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК**

Марио Спасић, дипл.комуниколог